

**“ŞAFAĞA KADAR
YAŞAYACAĞINIZ GECEYİ”:
SEN DİYE BİRİ**

Abdullah Ezik

Sen Diye Biri; Selim İleri'nin veda romanı, uzun sürmüş bir yazın serüveninin son halesi ve/veya yazarından okurlarına kalacak çok kıymetli bir miras olarak değerlendirilebilir.

Sen Diye Biri'nde yazar ile metni arasındaki ilişki kimi zaman alabildiğine girift, kimi zamansa alabildiğine yakın ve dip dibe bir şekilde akar. Bu, bir noktada yazarın kendisini nasıl konumlandığı ve ne tür bir edebiyat anlayışından üzerinden hareket ettiğiyle ilgili olarak düşünülebilir. Bu noktada verilen karar, hem onun metinlerini hem de metinlerinin alımlanma biçimini derinden etkiler. Selim İleri; edebiyat ile süreç içerisinde gelişen ve değişen, 1960'lardan bugünlere uzanan çizgide kendisine hep yeni kanallar açan bir yazar olarak varlığını sürdürdü. *Sen Diye Biri* de işte bütün bu sürecin sonu olarak gün yüzüne çıkan bir metindir.

Sen Diye Biri, temelinde Selim İleri ile Cüneyt Arkın'ın arkadaşlıklarını, anılarını, geçmişlerini merkezine alan bir roman veya yazarın ifadesiyle *sayıklamalar* olarak okunabilir. Tam da burada meselenin çatallanmaya başladığı, roman ile söz konusu bu sayıklamalar arasında ne tür bir ilişki olduğuna dair sorular ön plana çıkar. Selim İleri metni doğrudan bir roman olarak tanımlamaz ama eldeki eser bir romandır çünkü bütün bir hikâye onun zihninde yeniden kurgulanmış, geçmiş onun belleğine göre yeniden biçimlenmiş ve bazı kısımlarda tutarsızlıklar olacak şekilde kendisini göstererek var olmuştur. Diğer taraftan “sayıklamalar” ifadesi de

birçok açıdan doğru kabul edilebilir çünkü bütün bu aktarımlar bütüncül bir şekilde değil parçalı yapı ve bölümler üzerinden inşa edilmiştir. Dolayısıyla metin, okura iki aks üzerinden hareket ederek gelişen bir yapı sunmaktadır.

Selim İleri ile Cüneyt Arkın'ın serüveni 1971 yılında Atıf Yılmaz'ın çektiği *Günahsızlar* filmiyle başlar. Bu film vesilesiyle ilk kez bir araya gelen bu iki özgün figür, çok geçmeden birbirlerini yakından takip etmeye başlayıp uzun yıllar devam edecek; araya nice küskünlüğün, ayrılığın, tartışmanın gireceği bir dostluğun yolunu açarlar. Öyle ki bu dostluk onlar için bir süre sonra bir tür kardeşliğe, ortak bir kadere de dönüşür. Bu yıllarda Selim İleri henüz genç bir oyuncu ve sinemayla yakından ilgilenen bir genç olarak belirir. Cüneyt Arkın ise günün sinema dünyasında kendisini ispatlamış, varlığıyla neredeyse bütün bir Türk sinemasını şekillendirmek en

önemli simalardan biridir. Dolayısıyla bu iki figürün yan yana gelmesi ve yıllar içerisinde giderek gelişen bir dostluk inşa etmeleri birçok bakımdan özel ve anlamlıdır.

Atıf Yılmaz'ın evinde başlayan dostluğa dair kaleme alınan satırlar, Selim İleri'nin ve belki de o dönemdeki sinema izleyicilerinin gözünde nasıl bir Cüneyt Arkan imgesinin şekillendiğini ortaya koyar:

Günahsızlar adlı bir film çekilecek. Başrollerde Cüneyt Arkan, Sevda Ferdağ, Arzu Okay, Tuncer Necmioğlu, Şükriye Atav, bir çocuk oyuncu. Cüneyt'i tanı mı yordun. Bir akşamüstü Gayrettepe'deki çatı katına geliyor. Setten, çekimden geliyormuş. Bir saat kadar boş vakti var, apar topar sete geri dönecek. Yeni filmi Atıf Bey anlatacak. Bir kadeh bir şey içiliyor; Günahsızlar'ın çekim günleri, mekânlar, Sevda oynayacak. Cüneyt gülümseyerek, hep gülümseyerek dinliyor. Atıf Ağbi "Senaryoyu Selim yazdı," diyor, "Selim İleri." Gü-lümsüyorsun. Beni tanıyıp tanımadığını anlayamıyorum. İlk izlenim: Alabildiğine alçakgönüllü, görkemli bir mitologya kişisi Pontus mermerinden. Mitologya kişisine mavi keten birtakım giydirmişler, beyaz gömlek. Herkes heykele bakıyor.

Bu mitologya kişisi çok geçmeden İleri'nin hayatındaki önemli karakterlerden biri hâline gelir ve çok geçmeden dostlukları pekişir. İlerleyen süreçte bu dostluk sadece bir paylaşım sınırlı kalmayarak edebiyattan sinemaya, tiyatrodan politikaya kadar birçok konuyu ve bunlara dair tartışmaları da kapsayan bir hikâyeye hâlini alır. Kimi zaman sektöre dair konuşmalar, kimi zaman *Cingöz Recai*'den başlayıp bambaşka mecralarda akan sohbetler, kimi zaman da ülke gündemi onlar için kafa yormaya değer bir düşünme alanı inşa etmeyi beraberinde getirir. İki yoldaşın hem hayata hem de entelektüel konu-

lara bu denli içtenlikle yaklaşması bir başka önemli konu olarak belirir. Selim İleri'nin bütün samimiyetiyle kayda geçirdiği bu anekdotlar aslında hem onun hem de Arkan'ın karakter özelliklerini, arzularını, heyecanlarını, pişmanlıklarını ve öfkelerini göstermesi bakımından da önemlidir.

Sen Diye Biri, yazarın bir anlamda başlığında da vurguladığı gibi bir "sen dili" ile gelişir. Bu dil, okuru hem bütün bu olanların/olayların tanığı hâline getirir, hem de metinle mesafesini yeniden şekillendirir. O "sen", her şeyin merkezinde yer alan ve bütün hikâyeyi şekillendiren okur, tanıklar, baş aktörlerdir; sürekli değişir ve her şeyi derinden sarsar. Metni bir bütün olarak kurguya yaklaştıran, kurgu koşulları içerisinde değerlendirilmesine zemin hazırlayan en önemli yan da budur. Bütün bir hikâyeye bu sen diliyle yoğrulur, okura açık bir alan bırakır ve serüven yeniden, anlatıcının bakışıyla (İleri'nin) yeniden kurgulanır.

Bu "sen" dilinde Selim İleri yer yer son romanlarında da görülen bir sayıklama hâli kullanır. Burada tercih ettiği anlatıcı profiline önemli bir yeri/karşılığı vardır. Onun anlatıcısı her şeyin baştan sona sadece bir dile getireni değil, olayları yorumlayan, okura farklı perspektifler sunan, hikâyeyi derinleştiren ve bu dostluğa, dostluğun görünümüne dair yeni alanlar açan bir kişiliktir. Bu kişilik İleri'nin bakışıyla şekillenirken yalnızca bir anı anlatıcısı durumuna düşmekten de çekinir ve daha serbest bir tavır benimser. Dolayısıyla bütün bir serüvenin bittiği noktadan geriye dönen anlatıcı, böylelikle ortaya çok katmanlı, şüpheli/şüpheli, arayan bir tavır çıkarır. *Sen Diye Biri*'ni kurguya taşıyan ve onu bir romana yaklaştıran en önemli yaklaşım da budur. İleri, bunu bir roman bilinciyle yapar ve böylelikle

okur için gerçeklerle hayaller arasında gidip gelen, türlü sayıklama ve sayıklama hâlini de içerisine alan bir yapı geliştirebilir.

Öte taraftan bu dostluğun kimi dönemlerde arıza veren ve araya uzun küskünlüklerin girdiği bölümleri de söz konusudur. Selim İleri'nin Cüneyt Arkın ve sinema hevesiyle Eskişehir'den İstanbul'a gelen yeğeni Nurettin Erişen hakkında yazdığı bir yazı, ilişkilerini geri dönmesi güç bir şekilde etkiler ve 50 yıllık bir küskünlüğe yol açar. Bu süre zarfında birbirlerini haberlerden, eşten dosttan, ortak arkadaş ortamlarından takip eden ikili her ne kadar doğrudan görüşmeler de bu şekilde birbirlerinden haberdar olmayı sürdürürler. Romanda da yoğun bir şekilde işlenen bu durum, metindeki duygulanımların da ne derece değişken olduğunu gösterir.

2017 yılında Selim İleri'nin geçirdiği felci bir televizyon programında öğrenen Cüneyt Arkın, eski arkadaşına ulaşmak istediğini söyler. Ardından yolları yine çok yoğun bir şekilde kesişir. Sık sık eski günleri yâd eden; geçmişten, edebiyattan, sinemadan, hayattan, günümüz dünyasından konuşan ikili, birbirleri için yine, tıpkı o eski günlerde

olduğu gibi bir başrole dönüşür. Birbirlerinin gönlünde ve zihninde eski yerlerini geri alır.

Aradan geçen birkaç yılın ardından bu kez Selim İleri, bir televizyon ekranından, 28 Haziran 2022'de Cüneyt Arkın'ın vefat haberini alır ve *“Öleceğini pek düşünmemiştim. Hele yeniden konuşmaya başladıktan sonra... Sonra akşam haberlerinde birçok kanalda birinci haberdirdi: Cüneyt Arkın... Öyle baktım, donuk, kaskatı. Yarın sökün edecekti anılar...”* diye zihninden geçenleri kayıt altına alır. *Sen Diye Biri*; işte bu kayıpla beraber şekillenen, bu acıyı, üzüncü, hayal kırıklığını içine alan bir metin olarak gün yüzüne çıkar.

Selim İleri'nin kurguyla kurgu dışını sık sık iç içe geçirdiği; bir “sen” diliyle şekillendirdiği hâlde birçok noktada bir sayıklamalar zincirine dönüşen; yer yer kendisiyle çelişip yer yer içinkileri büyük bir şevkle dile getiren bir anlatıcıyla biçimlenen; hem Cüneyt Arkın'a hem de okurlarına bir veda olarak görebileceğimiz son romanı *Sen Diye Biri*, bugünün dünyasından geçmişe uzanan derinlikli bir edebî eser olarak raflardaki yerini alıyor.